

A MAGYARORSZAGI VASUTI SZEMÉLYZET ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ KÖZLÖNY

A Máv. munkásokhoz!

Testvérek!

Örömmel és elégtétellel jelenthetjük, hogy az az alattomos és furfangos támadás, amelyet a munkások ellenségei és ezeknek aljas szerszámai a mi kipróbált, becsületes és már eddig is sok eredményt ért szervezetünk ellen intéztek, teljesen csütörtököt mondott.

Ahelyett, hogy gyöngült volna a vasuti munkások céltudatos szervezete, még erősebb lett. Ahelyett, hogy éles fegyverünk, a Magyar Vasutas megingott volna, még inkább szaporodott tábor.

Büszkén elmondhatjuk: *szervezetünk hatalmasabb, lapunk erősebb ma, mint egy hónappal ezelőtt volt.*

Bebizonyosodott, hogy az igazság ereje nagyobb, mint az árulás és a hazugságé, bebizonyosodott, hogy olyan erős gyökereket vert már a munkástársak szívében az összetartás és szervezkedés eszméje, hogy azt onnan semmiféle erőszak és alatomosság sem tépi már ki.

A főérdem azoké a bátor és derék testvéreinké, akik most is szorgos munkával, őszinte szókimondással és a kristálytisza meggyőződés, az alapos tudás fegyvereivel segítettek visszaverni az összes vasuti munkásság ellen intézett csapást és visszatértették a helyes és igaz utra azokat a munkástársainkat, akiket egy pillanatra megtévesztettek az árulók és talpnyalók sima frázisa.

Mindnyájunk elismerése és hálája illeti meg ezért bátor és becsületes munkástársainkat!

Testvérek!

Haladjatok előre a szervezkedés útján továbbra is. Szerezzetek híveket a szervezetünknek és lapunknak, a Magyar Vasutasnak. Mert a közeljövőben szükség lesz erős és hatalmas szervezetre.

Amit eddig kivívtunk, az csak kis része annak, amit a jövőben ki kell vívnunk.

A vasuti munkások munkaideje és munkabére még nincs rendezve. Emberséges megélhetése 40,000 szorgalmas és becsületes Máv. alkalmazottnak még nincs biztosítva.

Kell még küzdenünk. E küzdelemben csak úgy győzünk, ha összetartunk. És már a közel jövő nagy elhatározásokat, döntő lé-

péseket hozhat. Nekünk nem szabad készületlenül maradnunk.

Azért újra felszólítunk benneteket: tobozozzatok híveket a szervezetnek és lapotoknak. A férgese hadd hulljon, de a becsületes, józan vasuti munkások egy táborban legyenek, egy testet képezzenek.

Testvérek, szervezkedjétek!

Az igazságnak győzni kell, mienk a jövő!

Testvéri üdvözléssel

a vasuti munkások országos szervező-bizottsága.

Egészségügy, bánásmód.

Ugy kerül-fordul a politikai időjárás, hogy az egyik hétről a másikra a legellentétesebb híreket kapjuk és adhatjuk a mi legfőbb főnökünk, a kereskedelmi miniszter személyét illetőleg. A kereskedelmi miniszternek emlékiratunkra adott válaszárol írott utolsó cikkünk idején még úgy volt, hogy Vörös László otthagyja a bársonyszéket, és amit akkor írtunk, már jóformán ismeretlen utódjának címére intéztük.

Azóta ismét úgy fordult a kocka, hogy valószínűnek látszik Vörös László maradása a kereskedelmi minisztérium élén. Kétség nem férhet ahhoz, hogy mi ezt szívesebben látjuk, mint akár-mely ismeretlen nagyság bevonulását a lánchid utcai miniszteri palotába. Annál szívesebben, mert így minden megjegyzésünk, amit Vörös László válaszára teszünk, egyenesen gazdájára talál és reményünk van rá, hogy hasonló jóakaratu és igazságos elbírálásra talál, mint az emlékiratunk.

Rátérünk tehát a miniszteri válasz egyes pontjainak a folytatólagos tárgyalására. Az **egészségügyi rendszabályok** cím alatt ezeket mondja a miniszteri válasz:

Ezen a címen az emlékirat különböző, *tényleg igen figyelemreméltó kérést* tartalmaz. Ezen kérélmekre vonatkozólag megjegyzem,

miszerint az új műhelyi épületekben már is vannak tisztasági berendezések; e részben még csak azt kell biztosítani, hogy ilyenek az újonnan létesítendő épületekben se hiányozzanak, a régi épületek pedig e célnak megfelelően kiegészíttessenek. A régi épületekben létező e részbeni hiányok pótlásának lehetővé tétele végett és hogy a munkásegészségügyre vonatkozó egyéb intézkedések is tehetőek legyenek, a m. kir. államvasutak 1906. évi költségeloirányzatába, a törvényhozás jóváhagyásának fentartásával a *szóban levő célokra fordítandó 200,000 K költséget állítottam be, mely összeg mindaddig felveendő lesz a költségvetésbe, míg ez a részbeni legmesszebbmenő igények nem lesznek kielégítve.* Ami különösen a leereszthető fűtőházi kéményeket illeti, az e részbeni kísérletek eredményeihez képest ezen berendezés fokozatosan nagyobb számban alkalmazandó lesz.

Az újonnan emelendő Máv. épületek pedig már a szükséges, modern egészségügyi berendezésekkel látandók el; mert egyrészt *joguk van a munkásoknak megkívánni, hogy az egészségük ápolására és megővására szükséges berendezések meg legyenek, másrészt kívánatos, hogy az állam e részben jó példával járjon elől.*

Amit itt a kereskedelemügyi miniszter mond, az egyrészt fenntartás nélkül való lojális *elismerése szervezetünknek az összesség érdekében kifejtett munkásságának*, másrészt az emlékiratunkban főlemlített kívánságok jó nagyrészenek a teljesítését helyezi ki-látásba.

Tényleg konstatálni lehet, hogy az új műhelyekben például az Istvántelki főműhelyben sokkal teljesebbek és célszerűbbek az egészségügyi berendezések, mint a régi műhelyépületekben. Azt is elismeréssel honoráljuk, hogy az állami költségvetésbe évenként 200,000 korona veendő fel a Máv. egészségügye terén a *legmesszebbmenő igények* kielégítésére. Csak arra hívjuk fel a miniszter ur figyelmét, hogy ajánlatos lesz szigoruan ellenőrizni, hogy becsületesen és az ő intencióinak megfelelően hajtják-e végre rendeleteit. Mert mit ér a legokosabb és legbecsületesebb rendelet, ha egyáltalában nem, vagy csak

lanyhán és hézagosan, vagy éppen a miniszter szándékától eltérő módon hajtják végre?

Tudjuk például, hogy körülbelül egy év előtt elrendelte az igazgatóság, hogy az összes műhelyekben tisztességes mosdók állíttassanak fel, de még ezideig a fővárosi műhelyek nagy részében is ott vagyunk, ahol eddig voltunk. És ha az igazgatóság rendeletét így respektálják, hogy bánnak még a miniszter rendeletével!

A *bánásmódra* vonatkozó panaszaink a miniszter urat meglepték. Ne méltóztassék rossz viccnek venni, ha mi kijelentjük, hogy minket viszont a miniszter ur meglepetése lepett meg. Hiszen a miniszter ur hajdan szintén vasutas volt és tudhatja, hogy nálunk, mint mindenütt, ahol az egyéni szabadságot szükkeblűen korlátozzák, a feljebbvalók felelősségnélküli gögjükben nagyrészt durván és lelketlenül bánnak alantasaikkal. Olvassa csak végig a miniszter ur a *Magyar Vasutas* eddig megjelent számain, meglepetése még csak nőni fog.

De konstatálnunk illik, hogy amióta lapunk megjelent és pellengérré állítja a goromba és durva hajcsárokat, amióta megalakult a szervezetünk, amely öntudatot és erőt önt a vasuti munkásokba, azóta erősen csökkent a panasz a rossz bánásmód miatt. Világos, hogy egyrészt félnek azok az urak a nagy nyilvánosságtól, másrészt pedig a vasuti munkások most nem tűrik el már némán a bántalmazásokat. A szervezkedésünknek egyik szemmel látható előnye már az is, hogy kezdik emberszámba venni a vasuti munkást és napszámost is és nem tekintik igavonó állatnak, amelyhez csak ostorral lehet szólni.

Reméljük, hogy ezt az eredményt csak fokozza a miniszter urnak az a rendelkezése, hogy az igazgatóság ez irányban a legszigorubb intézkedéseket tegye meg, utasítva az illető főnököket, hogy alantasaikat, különösen pedig a *művezetőket és pályafelügyezőket a munkásaikkal való bánásmód tekintetében szigoruan utasítsák és ellenőrizzék*, az e részben felmerülő panaszokat azonnal vizsgálják meg és szükség esetén szigorú megtorlást alkalmazzanak.

Hasonló jó eredményt várunk attól a másik intézkedéstől is, amely a főbbvalók részéről az ajándékok elfogadását vagy pénz kikölcsönzését szigoruan megtiltja és keményen megtorlandóknak találja. Erről a kérdésről ezuttal csak annyit, hogy éppen e téren, különösen a *pályamunkásokra nézve*, bőven áll anyag rendelkezésünkre és ha azt látjuk, hogy a miniszter rendelkezésére fittyet hánynak, nem fogjuk elmulasztani az adatokat nyilvánosságra hozni és rájuk az illetékes körök figyelmét főlhívni.

Ami a vasutasok „egyéni szabadságát” illeti, sajnos, nagy ür tátong a közvetlenül érdekelt vasuti alkalmazottak és a kereskedelmi miniszter ur fölfogása között.

Mi arra hivatkozással, hogy az államnak a többiekkel egyenrangú polgárai vagyunk, akik teljes mértékben megteszszük kötelességünket, a bennünket megillető teljes polgári jogokat is reklamáljuk magunknak. A miniszter ur erre, udvarias formába öltöztetett, de abszolút visszautasítással felel, amelyet így indokol meg:

Teljesen méltányolom a munkások egyesülési és gyülekezési jogát s e tekintetben nem tehető különbség a más társadalmi osztályok

gyülekezési és egyesülési jogai között, mindazonáltal ebben a vonatkozásban nem alkalmazható a munkásoknak az emlékiratban foglalt kívánsága, mert a vasut közintézmény, mely nem a maga, hanem a köz érdekeit van hivatva szolgálni és biztosítani, ami csak szigoruan és szabatosan körülhatárolt szolgálati feltételek és szigorú fegyelem mellett lehetséges.

A legnagyobb udvariassággal, de nem csekély határozottsággal állíthatjuk, hogy a miniszter ur álláspontja téves. A köz szolgálata semmiképpen sem indokolja a vasutasok jogának a csorbitását. Nem szolgálhaddal, elnyomott, elkedvetlenedett és elégtelen emberekkel lehet a legeredményesebben szolgálni azt a nagy közérdeket, amelyet a Máv. képvisel, hanem megelégedett és szabad emberekkel; nem az olyan fegyelem lehet a célszerű vasuti szolgálat alapja, amit kényszerrel és jogfosztással erőszakolnak rá a vasuti alkalmazottakra, hanem az a fegyelem, amely a szabad ember kötelességérzetén és lelkiismeretén alapszik és amelynek készséggel aláveti magát, mert helyességét belátja és mert az nem bántó, nem fojtó rá nézve.

Talán éppen e kérdés az, amelyet elméletileg fölösleges hosszan tárgyalni. Sokkal jobb, gyakorlati példákra hivatkozni. A kereskedelmi miniszter ur a múlt évi nagy vasutas sztrájk alatt szerzett saját tapasztalásából tudja, hogy az a bonyos 29. szakasza a szolgálati rendtartásnak és a többi jogfosztó rendelkezések sem bírták megakadályozni, hogy az összes ki-nevezett vasutasok, majdnem kivétel nélkül, elkövessék azt a nagy „fegyelemsértést”, hogy sztrájkba léptek. Megvan tehát a *negatív* bizonyíték. A jogfosztás nem biztosítéka a kellő fegyelemnek.

A „Magyar Vasutas” tárcája.

Papa, gyere vissza ...

Irtta: Ábrányi Emil.

Rettenetes vihar dühöngött a tengerparton. Ott, ahol én tartózkodtam, egész éjjel úgy bömbölt a tenger, mintha millió éhes oroszlán ordított volna ijesztő közelségben. És időnkint mintha száz meg száz ágyut sütögettek volna el: villámok csapdostak bele a haragos óceánba. Felülről is ömlött a víz. A zuhogó felhőszakadás vastag, sebes özöne összevegyült a pezsgő, magasra ugró tengerhabokkal.

Sokszor láttam csatázni a tengert, de még ilyen tombolást nem láttam soha. Reggelig nem hunytam le a szememet. Néztam a jól becsukott ablak mögül a szakadatlan villámlást és néztam az őrzőgő hullámokat, amint ölelkeztek a fekete felhőkkel és neki rohantak a széles part sárgás-fehér fövényének és ették, marták a homokot, mintha föl akarták volna falni az egész elegáns fürdőt.

Reszketett fejünk fölött a háztető. A neki szabadult orkán átsüvöltött a falakon. Inga-dozott, remegett, dühöngött minden. Csak egy pont, egy kicsike pont látszott szilárdnak ebben az általános vacogásban: a világító torony a kikötő végén. A lázadó hullámok hiába csaptak föl egészen a fényt lövellő ablak párkányzatáig. A torony állott, mint a vezér, aki nem veszíti el nyugalmát a forradalom dühös tömegei közt. Állott rendületlenül és a csöndesen, szabályosan forgó

űveg ragyogó kékéket hintett a fürgeteges messzeségbe, mintha sugarakból font mentőköteleket dobált volna ki a borzalmas éjszakába.

Töprengtem az ember hitványságán és a természet óriás erején. Eszembe jutott: ilyen vihar fujta szét a Fülöp spanyol király legyőzhetetlen armadáját. Afflavit et dissipati sunt. A nehéz, természetes, méltóságos gályák úgy szétrebbentek, mint a pelyva, amikor gyöngye szél támad a szérűn. Több ilyen leckét a gögnek, a zsarnokságnak, hatalmas óceán!

Van-e felségesebb egy ilyen villámló, mennydörgő zivatarnál? S még se mertem gyönyörködni benne, mert eszembe jutottak a szegény halászok, akiket talán utólról ez a kegyetlen szélvész s akik most kétségbeesetten pusztulnak el a felhőig dagadó hullámokon. Láttam a nyomorult hajótörötteket, amint görcsösen átkarolnak egy-egy deszkadarabot, és sáppadt arccal kérnek az Istentől szabadulást; de szabadulás nem jön sehonnan; a dühös víz üti, korbácsolja őket; erejük fogy; tagjaikba dermedés áll; és egy utolsó hörgéssel lefordulnak a fekete, tajtékos habokba; és uszik a halott csöndesen, szétzilált hajjal, panasz nélkül; most már viheti őket a hullám a part felé, ahol a rongyos család szívszorongva várakozik rájuk.

Reggel felé megcsitult a vihar s engemet is elnyomott az álom. A bömbölő zugásból csak valami tompa, jajgató moraj maradt meg; és ennek az egyhangú ritmusánál mélyen elaludtam.

Dél felé járt az idő, amikor fölébredtem.

Meleg napfény sütött a szobámba. Fehér sirályok röpködtek a szétépett felhőkből ki-villanó égbolt kéksége alatt. Boldogan nyújtózkodtam a kényelmes, puha ágyon, mert az ember önző, gyalázatosan önző! Jól esett éreznem, hogy én ime élek; én teljesen ép vagyok; bennem nem tett kárt a vihar; az én kis hotelemet nem törte össze az óceán; én nem pusztultam el, mint az a sok szerencsétlen, akiket a szélvész a nyílt tengeren talált; én ime toalettet csinállok és lemegyek a table d'hôte-os terembe és ebédelek finom, nemzetközi gentlemanek közt és hallgatom a zenekart és nézem magas, biztos terrászról a tengert és engedem, hogy a megint jó fiuvá szelidült tenger diszkrét mormolással vegyüljön belé a Strauss-keringő grációzus hangjaiba.

A társas ebédnél nagy katasztrófákról beszéltek a beavatottak. Hatvan bárka teljesen elpusztult a benne levőkkel együtt. Nagyven-ölvén visszaérkezett, de borzasztó állapotban. Inkább össze-visszatört deszka-omladékok voltak, mint bárkák. Valószínű, hogy egy Angliába siető kisebb gőzös is elsüllyedt a szikla-zátanyok közt. A rév-kapitányság le-sújtó információkat adott ki és a fürdő körül fekvő apró halász-falukban sirtak, jajveszékeltek az asszonyok.

Ebéd után hosszú sétára indultam a par-ton. Amerre mentem, mindenütt romok, om-ladékok hevertek. A tenger kezdte kidobni magából, amit előtte való éjjel összetört. Imitt-amott deszkák halmaza torlódoit föl és a repedt, forgácsos hasogatott törmelék-ből elgörbült szegek állottak ki. Tömédek mo-

Van azonban *pozitív* bizonyíték is. Anglia, Svájc, Franciaország és az előrehaladottabb művelt államok legtöbbje, továbbá nálunk is egynéhány magánvasutársaság nem korlátozták alkalmazottaik egyéni és polgári jogait, de azért a vasuti szolgálatuk a legteljesebb precizitással, bámulatos tökélyvel bonyolítatják le. Tehát: az egyéni szabadság a vasutasoknak nem akadálya a fegyelemnek.

Ezek a tanulságos, továbbá az a lelkiünk mélyében gyekerező tudat, hogy jogokra van szükségünk, ha a magunk és a köz érdekének megfelelő helyzetet akarunk teremteni, arra készítetnek bennünket, hogy ragaszkodjunk az „*egyéni szabadság*” gyűjtőfogalma alá vont jogok reklamálásához.

Ugyancsak elismeréssel hon rájuk viszont a miniszter urnak azt a határozott kijelentését, hogy a munkástársaik bizalmából a Konzumbi, nyugbérpénztárba, betegsegélyező-pénztárba beválasztott tagok *teljes cselekvési szabadsággal bírnak*. Ez a miniszteri biztosítás csak elősegítheti azoknak a munkástársainknak máredig is kifejtett, teljesen közérdekű tevékenységét.

Az igazság diadala.

A *zsirondisták* és az általuk járszalagon vezetett néhány *Reich-Wiedemann-féle* gyászmagyar előbb azzal a hazugsággal kürtölte tele a világot, hogy a Magyar Vasutas-szervezet fölbomlott, megingott, később pedig maguk is elhitték, amit hazudtak és hiéna módra neki fogtak, hogy amit ők holtak véltek, azon kedvük szerint lakmározhasanak.

Napnál világosabban kitűnt, hogy a *zsi-*

rondisták és még magasabb helyről fölbélve próbálták azok a lelkiismeretlen és megvetésreméltó emberek a szervezetünket gyöngíteni. Fényes bizonyítéka ennek az, hogy ahol szervezetünkben részt sejtettek, oda gyorsan be akartak furakodni a *zsirondisták* az ő *alamiznaszövetségükkel*, hogy végleg béklyóba verjék és guzsba kössék a vasuti munkásokat és azután megkötözve, elnémitva szolgáltatassák ki az elnyomatásnak és kizsákmányolásnak.

Aknámunkájukat az Északi főműhelyben kezdték meg. A *zsirondisták* ottani cinkostársai, az *Ember-Szücs, Wiedemann, Pollák Krausz* félék azt jelentették, hogy az Északi Főműhelyben a céltudatos vasutas-szervezet teljesen meg van törve, az összes munkásoknak már ők a vezetői és most már bátran jöhetnek a *zsirondisták* és a munkások nyakába varrhatják az ő ócska vásári portékájukat, az *alamiznaszövetséget*.

Össze is hívták hétfő estére az Északi főműhely munkásait a kantinba gyűlésre, hogy ott beiratkozzanak a «szövetségbe» és *Turtsányi* meg *Breuer* főzsirondisták már dörzsölték a kezüket, hogy most milyen tekintélyes zsákmányra tettek szert.

De másképp fordult a sor. A *vasuti munkások országos szervező-bizottsága*, amely nem avatkozott bele, amíg *politikai* kérdésekről volt szó, most, hogy a vasuti munkások *gazdasági* érdekeit látta fenyegetve, a következő röpiratot bocsátotta ki az Északi főműhely munkásaihoz:

Felhívás

az Északi főműhely munkásaihoz!

Tisztelt munkástársak!

A vasuti munkások országos szervező-bizottsága jóindulattal és komolyan figyelmezteti Önöket tisztelt munkástársak arra, hogy rókák ólálkodnak az északi főműhely körül. Ma estére érkezeletet hívtak egybe, hogy

azon az *alamizna-szövetség* hálójába kerítsék Önöket.

Nézzük csak, hogy kik azok s mit akarnak? Egy pár *zsirondista*, *Turtsányi Pál* és *Breuer Ferenc* cserben hagyta a régi elvét, eladta magát és most az Igazgatóság hozzájárulásával az Önök hátán akar felkapaszkodni. Hogy a kapaszkodáshoz legyen létérájuk, ezért csinálják a szövetséget. Ebből a szövetségből Önöknek semmi hasznuk sem lesz, hasznuk belőle csak azoknak a strébereknél lesz, akik a munkások hátán akarnak a magasba felkapaszkodni, s egy pár jó állást akarnak maguknak a szövetségben keríteni.

A munkásokat ellenben arra akarják kihasználni, hogy velük fizetessék meg a mulatság költségeit. A munkások volnának a fejős tehenei azoknak, akik egész életükben ellenségei voltak a munkáságnak s azok legszentebb érdekeinek.

De tovább mennek ezek a gyászvitézek veszedelmes szándékukban. Nézzétek csak meg, hogy kik segítik az északi főműhelyben a hitehagyott *zsirondistákat*.

Ott találjátok *Wiedemann Árpádot*, *Ember-Szücs Gusztávot*, *Krausz Antalt* s *Pollák Simont*, akik híresek arról, hogy esküdt ellenségei a vasuti munkások összetartóságának és előrehaladásának. Akik a multban mindig ellenségeink voltak s sohasem álltak a vasuti munkások pártján. Ezek az emberek támogatják a *zsirondistákat* abban, hogy azok megnyergeljék a vasuti munkásokat. Azért jó lesz, ha óvakodtok ezektől az emberektől, mint az ördög a tömjéntől. Mert ezek már nemcsak eladni akarnak benneteket, hanem elakarják tőletek rabolni a legdrágább kincseteket, a szervezetet.

Azt akarják, hogy védelem és pártfogás nélkül maradjatok, hogy ne legyen senki és semmi, aki megoltalmazzon az igazságtalanság és nyomorúság ellen. Le akarják gyilkolni az összetartásunkat, hogy zsebre vágassák a vérdíjat. Azért figyelmeztetünk munkástársak, nyissátok ki a szemeket, nézzétek előre és gondolkodjatok. Senki ne iratkozzék be közületek abba a szövetségbe, mert ne legyetek ti a fejőstehenei egy pár feltolt kibicnek, mert különben kötött kezekkel szolgáltatjátok ki magatokat ellenségeitek kezébe.

szat, csigahéj és állat-kadáver fektűt mindenfelé a nedves homokon.

Messze magam mögött hagytam a fürdőtelepet. Olyan helyre értem, ahol teljesen egyedül voltam. Leültem egy kösziklára és néztem a tengert és hallgattam a végtelen erő lassu morajlását, amint a hullámok lábaim elé gördültek a mozgó, határtalan síkságról és nagyot locscsantak a szomorú, magányos part szirtdarabjain.

Es amint hátamat a sziklának vetve néztem a tengert: csodálatos kiabálás csapott a fülembé. Valami vékony rikácsolás. De nem sirálynak a hangja volt az.

Odafordultam, ahonnan a hang jött. És láttam egy kis leányt, tőlem vagy száz lépésnyire. Föl és alá szaladt a parton; majd megállott és mellet nekifordult a tengernek; karjait fölemelte, mintha fenyegetett volna valakit; azután kezeit összekulcsolta, mintha imádkozott volna valakihez. Azután megint szaladni kezdett; megint megállott és kiabált, kiabált torkaszakadtából.

Nem vett észre, vagy nem törődött velem, amint közeledtem hozzá. Nekifordult a tengernek és vékony, kicsi hangján kiabált, szakadatlanul kiabált:

— Papa, gyere vissza! Papa, gyere vissza!

Várt, vajjon nem kap-e feleletet? Szemei kimeredtek a rettenetes, végtelen óceánra. Feleletet várt. De nem válaszolt más, csak a hullám gördülése. És akkor újra kiabált:

— Papa, gyere vissza! Papa, gyere vissza!

Édes arcocskája neki vörösdött a kétségbeesett erőlködéstől. Tíz lépéssel odább futott, mintha azon a helyen biztosan meg-

kapná a választ; és újra kezdte élesen, harsányan, vad kitartással:

— Papa, gyere vissza! Papa, gyere vissza!

Rimánkodás, könyörgés volt a hangjában. Simogatta, becézte a tengert. Majd dühbe jött, haragudott és követelte, hogy válaszoljanak neki. Nem akart belenyugodni abba, hogy a roppant víz közönyösen locsog apró lábainál, senki sem válaszol, égen-földön senkisé meg válaszol, amikor ő azt kiabálja szépen és gorombán, lágyan és kétségbeesetten:

— Papa, gyere vissza! Papa, gyere vissza!

Egészen hozzá léptem, vállacsájára tettem a kezemet és nyájasan kérdeztem a kicsikétől:

— Kik hívsz leánykám?

Még mindig a tengerre nézett. Nem tudott elválni a tengertől. Mellecskéje zihált a nagy erőlködés miatt. Végre rám emelte bátor és ártatlan szemeit. Nem félt tőlem. Meg se lepődött, hogy egy idegen van mellette a magányos parton. Egyenesen felelt a meg-szólításra:

— A papámat hívom!

— Hol a te papád?

— Elment ladikkal a tengerre!

— Mikor ment el?

— Régen!

— És nem jött vissza?

— Nem jött vissza!

— Miért nem jött?

— Nem tudom!

— És ha te hívod, visszajön?

— Visszajön! Papa nagyon szereti a mamát és Erzsikét!

— Ki a te mamád, leánykám?

— Látja azt a házat? Ott lakik a mama! Most nagyon sir!

— Elvezetsz a mamádhoz, ha szépen kérlek?

— Elvezetem.

— Hány éves vagy?

— Öt.

— Gyere, menjünk!

Magas, homokos domb mögött állott a ház; inkább halászkunyhó; szegényes kamarájában égett a mécs a boldogságos Szűz képe alatt. A kis leány anyja kuszált hajjal ült az ágy szélén és nézett a képre.

Amikor megállottam a küszöbön, fölugrott és elém rohant. Öröm és félelem keveredett az arcán.

— Hirt hozott a férjemről?

— Nem tudok róla semmit, szegény aszszony! Találkoztam a kis leányával a tenger partján. Ő hozott ide. Talán segítségére lehetek valamiben?

— Az uramat adjátok vissza! Nem kell nekem más segítség! Az uramat adjátok vissza! Jaj, oda van! Vége van! Meghalt! Levágta magát a földre és tépte a haját. Vigasztalódva szóltam hozzá:

— Hátha még visszajön? Ötven bárka megmenekült, bizonyosan tudom!

— Az uramé nincs köztük! Meghalt! Bizonyosan meghalt! Tegnap éjjel megállott a fali óra és a Mária-kép magától leesett. Akkor halt meg az uram! És én vagyok az oka, mert én mondtam neki, hogy lusta vagy, éhezni hagysz bennünket, eredj ki a tengerre és három napig vissza se jöjj!

Van ugyanis elég levonás unkminden fizetésénél, minek fizessünk mi még a Turtsányi-Breuer cég számlájára.

Nem kell nekünk alamizsna-szövetség, ne hagyjuk magunkat megnyergelni, ne kapaszkodjunk a mi hátunkon senki a magasba.

Megmaradunk a mi jóra való «Magyar Vasutas» szervezetünk mellett, amely eddig is sok becsületes munkát végzett a mi érdekeinkben. Iparkodjunk ezt nagygyá s hatalmassá tenni.

Le a munkáscsalókkal, éljen az összetartás!

Senki se iratkozzék be az alamizsna-szövetségbe.

A vasuti munkások országos szervező-bizottsága.

A röpiratot mohón kapkodták szét. De a fő- és fiókzsirondisták azt hitték, seba, ugy sincs már gyökere az öntudatos szervezetnek az Északi főműhelyben és nagy reményekkel lesték az esti gyűlést.

Össze is jött este az Északi főműhely «koplálójában» vagy *ezer munkás*. Mielőtt a gyűlést megnyitották, a fiókzsirondisták és a központból kiküldött főzsirondista, valami Kun nevű főmérnök (talán ugyanaz, aki Reichéknak az Istvánbeli műhelybe az utasításokat szokta telefonálni) egy mellékszobában haditanácsot tartottak. Azután büszke ábrázattal jöttek ki, mint a «darabant-miniszterek» a miniszteri szobából a képviselőházban. Pogányul megörültek, hogy olyan sok munkás jött össze.

Kun főmérnök föláll a szószékre és sugárzó arccal üdvözölte a megjelenteket.

— Örülök — ugymond — hogy ilyen szép számban jelentek meg...

Tovább sem folytathatta. Ezer ember kiáltotta feléje: — *De nem a maga kedvéért jöttünk!*

Ez az erélyes helyreigazítás beforrasztotta a tagvadászatra jött Kun uram torkába a

Most nem jön vissza soha többé! Jól elküldtem a halálba! Ugyan jól elküldtem az én drágámat! Jól elküldtem!

Sirt, jajgatott, görgette fejét a földön. Azután oda csuszolt a Mária-kép elé és fennszóval imádkozni kezdett. Amikor imáját befejezte, hozzám fordult és nyöszörögve mutatott a kis leányra:

— Segitse meg valamivel ezt a kis, árva koldust!

Egy darab arany-pénzt nyújtottam a kis leány felé. De az apróság, aki néma csodálkozással nézte az egész jelenetet, nem fogadta el, hanem dacos mozdulattal kifutott az ajtón.

Letettem a pénzt az asztalra és egy-két percig még ott maradtam a szegény aszszonynál, akit bátorítani, vigasztalni igyekeztem, bár az én szívem is fájt és alig birtam visszatartani a könnyeimet.

Homályosodott már, amikor átmentem a dombon és visszaindultam a fürdőtelep felé.

Az esti szürkületben még határtalanabbnak látszott az óceán, amint a növekvő dagály elkezdte, morogva, dörögve ostromolni a partokat.

És egy messze ponton, a háborgó hullámok előtt, ott állott a kis leány. Maga is csak egy homályos pontocska, egy csöppnyi csöpp, szemben a végtelen óceánnal.

Nem hitte, hogy az apja meghalt és bizott az Istenben, akiről azt hallotta, hogy jó. Szembeszállott a közönyös mindenséggel, az irtózatossággal és belekiabálta kérést, könyörgést, követelést, szívszakgató hangon a végtelenségbe:

— Papa, gyere vissza!... Papa, gyere vissza!

beszédet. Motyogott még valamit, de folyton közbeszakították a következő zúgó kiáltások:

— *Nem hagyjuk magunkat megnyergelni!*

— *Csak tartsák meg a póflijukat!*

— *Nem kell nekünk az alamizsna-szövetség!*

Kun uram jónak látta hamarosan abbahagyni a prédikációt és leszállni a szószékről.

Utána a hirhedt Barok Sándor, ez a típusa a strébereknek akart «szónokolni» és elkezdte szidni a munkásokat, hogy milyen «neveletlenek» és «illetlenek».

Az egybegyűlt munkástársaink közül soknak az motoszkált a fejében, hogy egy kicsikét elpáholják azt az öblöshangu frátert, hadd tanuljon ő jobb erkölcsöket, de a többség — nagyon helyesen — lebeszélte őket erről a tervről, hanem kiadta a jelszót:

— *Hagyjuk itt ezt a barmot!*

És kivonultak, otthagyták Kunt, Barokkot és a fiókzsirondistákat az összes munkások. Egyetlenegy sem maradt ott. Miközben kivonult az ezer munkástársunk, egyértelműleg ez a kiáltás hangzott el:

— *Éljen a Magyar Vasutas!*

— *Le a népcsaló zsirondistákkal!*

A zsirondisták és cinkosai által nagy garraal megindított mozgalomnak az eredménye tehát a következő: *egyetlenegy tagot se tudtak lépre csalni az alamizsna-szövetség számára*, ellenben a vasuti munkások becsületes szervezete számos taggal szaporodott és a gyűlés után többen önként jöttek előfizetni a *Magyar Vasutasra* és belépni a szebb és jobb jövő harcosai közé.

Csak tessék így folytatni, Reich és Wiedemann urak, mi nem bánjuk.

*

És most, drágalátos *Vasutasok Lapja*, zsirondisták hirharsonája, egy kérdést intézünk önökhöz. Önök hasábos tudósításokban számolnak be arról, ha *Stider* egyetlen trüsszent; önök világrengető eseménynek mondják, ha *Reich* vakaródzik; önök óriási sikerekről számolnak be, ha *Fujt* Ignácnak hasmenése támad és «cikket ír» önöknek. Kérdjük már most, drága jó *Vasutasok Lapja*, zsirondisták trombitája, be fognak-e számolni arról a diadalmas gyűlésről, amit minden az Északi főműhelyben tartottak, el fognak-e dicsekedni azokkal a hódításokkal, amit ott szereztek?

Előre megmondjuk: nem hiszszük. Mert önök jobban irtóznak az igaz mondatától, mint az ördög a fémjén füsttől. Bebizonyították azt százszor már. Legutóljára a zágrábi szervező gyűlésről irt tudósításukban, amelyben hézagosan, elferdítve, hazugan számoltak be azon a gyűlésen elhangzott beszédekről, *agyonhallgatták* többek között azt, hogy az alamizsna-szövetség *zágrábi ülésén egyenesen és határozatlan bizalmatlanságot szavaztak* Turtsányi Pál «szerkesztő» és *Breier-Barabás* «főmunkatárs» uraknak.

Ezt agyonhallgatták és agyon fogják hallgatni a keddi kudarcukat is.

Mert önök csak a hazugságból táplálkoznak és a csalásból élnek!...

Értesítjük előfizetőinket, hogy szerkesztőségünkben (VII. Csömöri-ut 28. sz., I. emelet, ajtószám 4.) minden csütörtökön este 7-8 óráig

ingyen jogi tanácsot

kaphat minden előfizetője a MAGYAR VASUTAS-nak. Vidéki előfizetők levélben fordulhatnak jogi tanácsér lapunk szerkesztőségéhez. A Magyar Vasutas jogtanácsosa KADOSA MARCELL dr. (O-utca 48., I. emelet).

SZEMLE.

BELFÖLD.

Összeillenek. A múlt számunkban hirt adtunk arról, hogy a zsirondisták trombitája, a *Vasutasok Lapja* és Rónai Mór vasutas-nyuzója, a *Független Magyarországi* összeveszett egymással. A koncon verekedtek össze. Ez a konc az alamizsna-szövetség volt. Mindegyik magának reklamálta a zsákmányt és féltette a másik cinkostársától a maga részét. Ezen azután csufosan hajba kaptak. Arcon köpték, lerugdosták egymást — még pedig a nagy nyilvánosság előtt.

De amikor észrevették, hogy veszekedésüknek csak egy az eredménye, az, hogy a közönségüknek megnyílik a szeme és észreveszi, hogy az egyik veszekedő fél is becsapta, a másik is, hát siettek hamar kibékülni. Letörölték az arcukról a köpést és alfelükről a rugás nyomát, udvariasan bocsánatot kértek egymástól és megint puszipajtások.

Áldásunk rájuk! Összeillenek...

A mozdonyvezetők mozgalma. A m. kir. államvasutak *mozdonyvezetői* nemrég emlékiratot nyújtottak be a kereskedelemügyi miniszterhez anyagi helyzetük megjavítása érdekében. A terjedelmes emlékiratra — amelyet annak idején mi is ismertettünk — a napokban felelt egy leiratban Vörös László kereskedelmi miniszter. Teljes méltánnyal viseltetik a felelősségteljes szolgálatot teljesítő mozdonyvezetők iránt, de az eléje terjesztett kérelmeket csak részben tartja teljesíthetőnek.

A besorozás ellen emelt panasz a miniszter leirata szerint nem vehető figyelembe, mert mi sem igazolná azt, hogy a besorozás kizárólag a szolgálati évek mérvadása szerint történjék, ami által egyfelől arra érdemtelenné jutnának jobb helyzetbe, viszont a kiválóbb egyének fosztatnának meg a kiérdemelt jobb helyzet előnyeitől.

Az előléptetési viszonyaik javítását a miniszter már tervbe vette azon országgyűlési határozat alapján, amelylyel a kormány a magasabb fizetési fokokban levő helyek szaporítására utasított.

Mi a kilométerpénzeknek órapénzrendszerre való helyettesítését illeti, a miniszter megígérte, hogy ezt a kérdést az illetmény szabályzat átdolgozása során fogja elintézni. A többi mellékkiléményre nézve megnyugtatta a kérvényezőket a miniszter. Az emlékiratnak kevésbé fontos pontjait, mint: a szolgálati beosztás és az évi szabadság engedélyezését, a mozdonyvezetőinek «műszaki altiszt» címmel való felcserélését, a mozdonyvezetőgyakornoknak a géprészek tisztítása alól való fölmentését — a miniszter nem tartja engedélyezhetőnek és meglepetéssel vett tudomást a mozdonyvezetők azon kérelméről, amely a humánus bánásmódra vonatkozik, mert tudtával éppen itt soha ilyirányu panasz elő nem fordult. A miniszteri leirat, amely a felsoroltakon kívül még a mozdonyvezetőtanoncok képesítésével foglalkozik, behatóban kiemeli, hogy a mozdonyvezetők helyzetének javításával még foglalkozni kíván és elvárja, hogy jóindulatát és elismerését a mozdonyvezetők kötelességének odaadó teljesítésével fogja viszonzni.

Itt említjük meg, hogy megalakították e hónap 9-én tartott értekezletükön a mozdonyvezetők országos szövetségüket ezzel a címmel: *A magyar korona alá tartozó mozdonyvezetők Országos Szövetsége*. Elnök Pető Tivadar kartárs lett. Kimondták, hogy hivatalos lapot adnak ki és ennek szerkesztőjéül Kertész Ármán kartársat választották. Azután részletesen megvitatták és megállapították az alapszabálytervezetet.

Eljelen helyeseljük, hogy a mozdonyvezetők külön szövetséggé alakulnak. Az ideális és legcélravezetőbb persze az volna, hogy az összes vasuti alkalmazottak egy szerve-

zetben egyesülnének. De ez most ki van zárva a zsirondisták önzése és árulása következtében. Turtsányiék és Breuerék kisajátították és haszonbérbevették az országos szövetséget. Aki tisztességes és becsületes munkát keres, annak távol kell magát ettől a vegyes társaságtól tartania. Nem csodáljuk, sőt határozottan értjük és méltányoljuk, hogy a mozdonyvezetők a zsirondistáknak nem álltak kötelvénynek, hanem független szövetséget alakítottak. Baráti rokonszenvvel kísérjük munkájukat és azokat a mozdonyvezető kartársakat, akik a Magyar Vasutas táborába tartoznak, fölhevítjük, hogy haladéktalanul lépjenek be a Mozdonyvezetők Szövetségébe.

A vasuti munkásoknak pedig nem lesz és nem lehet egyéb köteletségük, mint önálló szövetséget alakítani. Meg is teszik, még pedig a legrövidebb idő alatt!

Szervezetünk ereje. A szervezetünk ellen irányult aknamunka teljes kudarccal végződött. A múlt számunkban közzétett figyelmeztetés folytán derék munkástársaink egyszerűen letiporták az ellenük felbérlet orvátmadókat.

Ma már tiszta a helyzet: aki eddig hive volt a szervezetnek, mind hűségesen ragaszkodik a közös eszméhez. A tudatlanok és könnyen hívók, akiket a nyomorult bérencék ideig-óráig el tudtak bolondítani, csakhamar kijózanodtak és faképnél hagyták a szédelőket. Sok százan közülük a szervezethez csatlakoztak és előfizettek a Magyar Vasutasra olyanok, akik eddig távol állottak tőlünk.

Szóval: az igazság győzött és a szervezetünk csak nyert és erősödött a gazfickók orvátmadása által.

A fővárosból és a vidékről sok üdvözlő, biztató, a szervezet iránt való szeretetről és ragaszkodásról tanúsító levelet kaptunk. Sajnálatunkra nem közölhetjük őket le, pedig mindegyik megérdemelné, olyan igaz és olyan nemes minden egyes szavuk.

Mutatóban egyet mégis közlünk. Az Északi főműhelyben dolgozó egyik testvérünk küldte a következő szép levelet:

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Hiszem és remélem, hogy velem együtt mindazok, kik hivi voltak a Magyar Vasutasnak, hivi lesznek ezután is. Az a talpnyaló banda nem tehet kárt a mi szervezetünkben, mert egyik sem — legalább az északi főműhelyben lévők közül egy sem népszerű, mind olyan alakok, kik nem tudnak a tömegre hatni. Egynéhány engem is megkönyékezett már, de én átláttam a szítán s egyiknek, ki a nyugatból direkt eljött egy, a főműhelyi lakó-telepen tartott estélyre, hogy velem beszéljen, kereken ki is jelenttem, hogy aki a Magyar Vasutas ellen tör, önön magára emel fegyvert!

Én, — mondom — ezektől az emberektől nem félttem szervezetünket, sokkal gyávábbak, semhogy nyíltan síkra mernének szállni, mindazonáltal helyénvaló lesz az óvatosság.

Most pedig, midőn a Magyar Vasutasnak fáradtságát teljes önzetlen munkájáért szívből jövő háláteljes forró köszönetet mondok, egész határozottan tudom, ezek érzelmeit tolmácsolom s ezek hű óhaját, vágyát akkoron, midőn a mi szervezetünkre, annak vezetőire a Mindenhatótól áldást kérek.

Ne csüggedjétek hát a szervezet, hiszen az igazságnak elbuknia nem szabad. Gyenge legények ahhoz az említett talpnyalók, hogy az igazságot megfojthassák. Az eszme sokkal mélyebben van szívünkbe gyökerezve, mintsem az onnan kiirható lenne.

Ismétlem tehát, ettől a sötétben bujkáló reakcionárius bandától ne féljen a szervezet. Hadd játsszák el az ő kisdud játékukat, a leszámolás óráján már mit sem fog számítani, hogy egygyel több, vagy kevesebb van a rováson.

Örömmel és büszkeséggel köszöntjük derék testvéreinket.

Kaptunk azonkívül két «helyreigazítást» is. Az egyik *Ozsváth István* írja, az aknamunkások szónoka. A másik alá ez a négy név van írva: *Karger József, Stider Sándor, Reich Izsák és Matkovics Gyula.*

Ozsváth talán maga írta levelét, de rossz

helyre cimezte. *Semmi közünk hozzá.* Forduljon azokhoz, akiknek a szolgálja. A polgári lapokhoz és a zsirondisták lapjához, ahol megjelentek a lapunkat és szervezetünket piszkoló számai. Előbb leránt bennünket, megrágalmaz minket, aztán hozzánk jön, hogy védjük meg. Pusztuljon, semmi keresnivalója nálunk.

A másik négy gyászvitéz levele érdekes és tanulságos. *Nem ők írták,* mással írtatták. Elég buta ugyan a levél ahhoz, hogy ők írhatták volna, de még sem ők írták, hanem valamelyik zsirondista. Azután *mind a négynek az aláírása egy- és ugyanannak a kéznek az írása.* Tehát még egymás aláírását is hamisítják.

Szép társaság! Öröm, hogy tőlük megszabadult a szervezetünk. Hulljon a férgese!

Zsarolás. Lapunk múlt számában egy ki-nevezett kartársunk levelét közöltük, amelyben lerántja a leplet a szervezetünk ellen irányuló aknamunkáról, bebizonyítva, hogy azt *felülről szervezik* és célja nem más, mint előkészítése a jövő tavasszal megejtendő Konzum-választásoknak.

Ez a leleplezés nagy hatást keltett a vasuti munkások között, de a tettenért drótrángatók között ijedséget és megdöbbenést ébresztett. Erre vall az a «szerkesztői üzenet», amelyet dr. Kiss János hivatalos lapja, a *Vasutasok Lapja* utolsó számában közöl és amely így hangzik:

R. J. Kolozsvár. Ismerjük az ottani hangulatot a vasutasok minden rétegében, s teljes megnyugvással tekintünk a fejlemények elé. Azt a levelet, melyen Ön megbotránkozott, biztos tudomásunk szerint, tényleg hivatalnok, még pedig aktív hivatalnok írta. Ismerjük személyesen, de még nem tartjuk időszerűnek bemutatni azt, aki azok háta mögé bujva intézi kisdud gyermek-játékait. Értjük felháborodását, hogy akadáhat aktív hivatalnok, ki ily ocsmány szövetségbe belemegy. Legyen nyugodt: még jön a kutyára dér. Hogy a kérdezett miért nem vesz aktív részt a szervezés munkájában: arra ily röviden most még nem válaszolunk. Megjön annak is az ideje; s ha föllebbentjük a fátyolt, azt hisszük, lesz módunk érdekes dolgokra reá világítani. Addig is türelem! Legközelebb kimerítő levélben válaszolunk.

Ez az üzenet nem egyéb szemérmetlen amellet ostoba zsarolásnál. A zsirondisták nem ismerhetik a levél íróját, különben már rég denúciálták volna. De azért a lelkiösztettségüket eléggé jellemzi ez a zsarolás.

A «szerkesztői üzenet» második része kétségtelenül Margulit Kálmán kartársunk ellen irányul, aki nyilván undorodik attól a piszkos társaságtól. Fenyegetéssel akarnák Margulitot arra kényszeríteni, hogy az ő szolgálatukba szegődjön. De úgy hisszük, rosszul ismerik Margulit Kálmánt. Nem ijed az meg a saját árnyékától. A fenyegetéssel ép az ellenkező hatást érhetik el nála. És ha ő is kezdi a zsirondisták fejére olvasni a keserű igazságokat, akkor belejajdulnak azok a zsarolók és terroristák!

Szervezetünk és a Szövetség.

Szervezetünk egy barátjától kapjuk az alábbi cikket, amelyet készséggel közlünk, bár a szövetségre vonatkozó fejtegetéseivel nem értünk teljesen egyet:

(V.) Nagy félreértés volna olyasmit elhinni, hogy néhány ember elégedetlensége vagy bosszúja képes volna a mi szervezetünket megbontani.

Szervezetünk ereje nem tagjainak kisebb-nagyobb mennyiségében, hanem azokban az igazságokban rejlik, melyeket képvisel.

Azok a célok, melyeket mi magunk elé tűztünk, a legtisztább humanizmus követelményei és az embernek, mint egyénnek legprimitívebb jogait foglalják magukban. A jogoknak a teljesített köteleességekkel való összhangba hozatala minden téren a mi első kívánságunk. Programunk további pontjainak megvalósítása ebből fakad. Ez az alapigazság teszi erőssé szervezetünket.

Egy két embernek hiúsága, bosszúja vagy szolgalelkűsége nem fogja megdönteni azt a

sziklavárat, mely az örök igazságot kezdettől fogva magába foglalta. Aki az igazságot keresi, az soha nem fog azon megütközni, hogy egy másik melyik utat választja magának hozzá. Tévedésektől az emberek sohasem voltak mentesek. Az eszközök kiválasztásában történhetnek hibák; *de aljas cselekedetek segítségével még senki sem jutott az igazsághoz.* Azok pedig, legmesszebb vannak tőle, akik kiválva tőlünk, szolgálataikat egy más uton haladó testületnek felajánlották. Szervezetünk sokat nyert azzal, hogy a jogosulatlan szereplési viszketeg néhány kétes alakját ki tudta magából küszöbölni. Mert aki nem a célt tekinti, hanem annak ellenére személyét akarja előtérbe tolni, az a mi ügyünknek nem tehet többé szolgálatot. Az a testület pedig, mely kimondva csak úgy küzd az igazságért mint mi, ha velünk ellenkező uton is halad, mily előnyöket vél azoknak a munkájából, akik azt a lobogót, melyre egykor felesküdték, ma piszokkal dobálják! Mi biztosítéka van neki arra nézve, hogy alkalomadtán ilyen emberek részéről ő is ugyanilyen elbánásban fog részesülni?!

Az idők mindenkor tanulsága az, hogy úgy a bosszu, mint az árulás ocsmány dolog. Még az is elfordul attól és megvetéssel sújtja azt, aki hozzátartozóit, az egy és ugyanazon célokért küzdőket bármely okból cserbenhagyja, vagy a beléje helyezett bizalommal visszaél. A jellemtelenség olyan erkölcsi hiba, melyet még a gonosztevők sem tűrnek meg egymás között; nem még olyan emberek, akik egy tisztességes nemes célra szövetkezve küzdenek egy oly társadalmi csoport ellen, amelyik az ő igazukat akár hatalmi érdekből, akár meggyőződésből nem akarja elismerni.

Az emberi társadalom alakulásai, az egyének műveltsége és az ebből kifolyó jóléte azon társadalmi harcoknak kifolyásai, melyeket az önző hatalomra támaszkodó egyesek ellen azok a tömegek vívtak meg, melyek a létfenntartástól ösztönözve, a nyomorúságtól kergetve érvényre akarták juttatni azon általános emberi jogot, hogy aki megszületett, annak arra is van joga, hogy jóllakjék ezen a földön. Akik pedig ezen harcoló tömegeket vezették — bármely rejtett érdeket is istápoltak mellette — egyénileg nem lehetnek megvetendők, ha olyan eszméknek tudtak érvényt szerezni, amelyek mások boldogulására szolgálnak.

Az a hajsza tehát, mely szervezetünk egyes vezetői ellen folyik, nemcsak okatlan, hanem erkölcstelen is. Aki azoknak a nagy eszméknek követője, melyek a mi programunkat képezik, annak nem szabad az eszmét magát eldobnia, vagy károsítania egyedül azért, mert a vezetők egynémelyike nem tetszik neki.

Minden humanusan gondolkozó ember — bármely osztályhoz tartozzék — nagyon jól tudja, hogy milyen helyzete, milyen sorsa volt a munkás embernek még nem is olyan régen. Az a mérhetlen nagy nyomorúság, mely a munkást egész életén át kísérte, nem talált sehol részvétre; senkinek gondolatát nem terelte arra a nemzetgazdasági szempontból nagy veszteségre, melyet a különféle munkaerők időelőtti kimerülése okozott. De még ma sem lehetett volna e tekintetben lényeges javulást felmutatni, ha a különféle foglalkozások szervezetei nem létesültek volna. Az emberi természet tulajdonsága az, hogy egyesek igaza csak akkor érvényesülhet, ha az erősebbnek jogos vagy jogtalan érdekeit legalább nem sérti, vagy ha oly kényszerítő okok állanak fenn, melyeket a hatalom nem képes megszüntetni.

Ami egyes emberek nem bírnak megtenni, azt egymással szövetkezve többen minden nehézség nélkül elvégezhetik: amit egy munkás nem tudott kivinni magának, azt a szervezet könnyű szerrel meg tudta szerezni neki.

Azt mindenki tudja, hogy mily nagy küzdelmekbe került a munkás szervezetek felállítására és azt is tudja mindenki, hogy

általuk mennyi erkölcsi és anyagi jó lett a munkások osztályrésze. Ezeknek a szervezeteknek gyöngítése személyi differenciák miatt nemcsak oktalanság, hanem erkölcsi öngyilkosság volna, mert a munkások nemcsak nem jutnának új vívmányokhoz, hanem idővel még azokat a jogokat is elvesztenék, amelyeket eddig oly nehezen szereztek meg maguknak.

Amit itt általánosságban mondtunk, a vasuti munkásoknak is szól. Felmerült ugyanis a «Vasutasok Szövetségének» kérdése. Ez a szövetség is egy szervezet akar lenni, melynek célja a nagy vasuti testület minden tagjának boldogulása.

Mi nem vagyunk ellenségei ennek a szövetségnek, ha az valódi céljának meg fog tudni felelni; hanem ellenkezőleg támogatni fogjuk, ha a mi gazdasági céljainkat nem csak hangoztatja, hanem őszinte becsületes-séggel előbbre is akarja vinni. A szövetségnek sokkal nagyobb szükségük van a mi szervezetünkre, mint nekünk rája, mert míg „a hivatalnokok és kinevezettek helyzete a felsőbbsséggel szemben sokkal nehezebb, mint a miénk. Ők nem mozoghatnak azzal a szabadsággal mint mi, tehát még igazuk kimondásánál is bizonyos szerénységre vannak utalva“, míg ellenben mi a legnagyobb nyíltsággal nemcsak a mi, hanem még az ő jogaik mellé is oda állunk, ha szükség lesz rá. Az a munkás tehát, aki a szövetségnek tagjává lett, saját magának teszi a legrosszabb szolgálatot, ha szervezetünkből kilép, és épen az alakuló Szövetségnek testülete érdekében kötelessége volna azokat az embereket a szövetségből kiutasítani, akik neki azzal kedveskednek, hogy tetszeni akarnak, hogy a szervezetünket ócsárolják.

Ha mi jogos kritikát gyakorolunk, ha rámutatunk azokra a hibákra, melyek a szövetség alakulását kísérik, csak kötelességet teljesítünk és épen a szövetséges uraknak kötelessége akkor oda törekedni, hogy a hibákat kiküszöböljék. Mi nem «izgatunk» azzal, ha feltárjuk azokat a hibákat, melyek eddig nem engedték meg azt, hogy szervezetünk a «Szövetség» mellé álljon, hanem módot akarunk nyújtani a szövetségnek arra, hogy mielőtt még nem késő, tudatára ébredjen annak, hogy nélkülünk csak fél munkát végzett, mert épen a vasutasok többségének, munkásoknak az érdekeit nem viselte szívében. Az a munkás pedig, aki ma tagja a szövetségnek, bizonyosan el fog pártolni tőle, ha tudatára ébred annak, hogy ő csak az ötödik kerék benne.

Akik a szövetséget meg akarják alkotni, elfelejtették, hogy a mi szervezetünk olyan tényező, amelylyel számolniuk kell. És ha, amint hangoztatják most is, ők is ugyanazon érdekeket, ugyanazon gazdasági jólétet akarják elérni a vasutasok testülete számára, mint mi, miért támadják oly kiméretlenül a mi szervezetünket, melynek zászlajára mind az nemcsak rá volt írva, hanem már a megvalósulás felé haladt, amit a szövetség előkészítői ma még csak hirdetnek? Azt talán senki sem fogja tőlünk elvitatni, hogy a szövetséget mi is akartuk és akarjuk most is, de mindenesetre csak olyat, mely minden embernek, bármely kategóriába tartozék, megadja és megvédi az igazát. Azt pedig a szövetséges urak legradikálisabbja sem követelheti tőlünk, hogy szervezetünk olyasvalamit támogasson, amibe beleszólása nincs.

Az igaz, hogy a Szövetség megalakulása még nem történt meg; de az alapszabályoknak helytelenségei miképen küszöböltesse ki azon a közgyűlésen, ha épen azoknak nincs módjuk kellő nyomatékkal hozzászólni, akiknek legélethevágóbb kérdéseit rendezést kívánnak. Ezekről pedig hogy lehet kívánni, hogy hivei legyenek egy testületnek, azt tüzőn-vízen támogatassák, ha az ő képviselőik nem kapnak benne helyet?

Ilyen kérdéseket izetlenségekkel nem lehet elintézni.

Távol áll a mi szervezetünkől, hogy a magasabb értelmiség fölé akarjon helyezkedni; de talán tőlünk sem fogja senki elvitatni azt, hogy a mi érdekeink leghivatottabb szószólói csak mi lehetünk, illetve azok, akiket a munkások bizalma arra érdemesít. A mi különleges viszonyaink olyanok, ha azokat a legjobb akarat mellett sem képesek olyanok megérteni, akik nem a mi köreinkben mozognak, annyi engedékenység pedig józan észszel nem lehet tőlünk követelni, hogy vakon higgyünk annak a jóakaratra, mely szakértelem nélkül a legnagyobb ellenségeinknél is többet árthat nekünk.

Mi szívesen fogadjuk nagy céljaink szolgálatába mindazt, ami az összesség javára szolgál, de nemcsak ígéreteket, hanem oly tetteket akarunk látni, melyekből bizony következtethetjük, hogy bizalmunkkal nem fogunk visszaélni.

*

A leközölt cikkel — mint jeleztük — nem értünk teljesen egyet. Szó szerint aláírhatjuk ugyan, amit az igen tisztelt cikkíró a szervezetünkről mond, de amit az alamizna-szövetségről ír, az tulságos optimizmusra vall.

Engedje meg a tisztelt cikkíró, hogy cikkének kapcsán újra összegezzük röviden, miért helyezkedtünk az alamizna-szövetséggel szemben teljesen elutasító álláspontra.

Az a szövetség bűnben fogantatott: eredménye a tervezői és szervezői elvárulásának.

Annak a szövetségnek az alapszabályai egész végig rosszak és használhatatlanok; nem felelnek meg a céljuknak; kaszinóvá és nem ellentálló erejű szervezetté teszik azt a szövetséget. Nem is lehet javítani rajtuk, mert az egész rossz és egészen új alapszabályt kellene helyettük csinálni. Inkább csinálunk egészen új szövetséget.

Annak a szövetségnek a főszervezői és jövődöbéli fővezérei ellen mi és a vasuti alkalmazottak nagy többsége a leghatározottabb bizalmatlansággal viseltetünk. Egy fabatkát nem ér az a szervezet, amelyet *Turtsányi Pál* és *Breuer Ferenc* csinálnak és vezetnek. Mert ha érne valamit, ők nem maradhatnának az élén.

És ha mindez nem volna, ha a szövetség egyébként jó alapszabályokkal bírna és független volna, a vasuti munkások már azért sem vennének részt benne, mert az *alamizna-szövetség szervezete egyenesen a vasuti munkások és szervezetük ellen irányul*. A munkások és ideiglenes alkalmazottak, a fele az összes vasutasoknak a szövetség vezetéséből ki van rekesztve, befolyásra szert nem tehet, a központi vezetőség tagjainak elenyészően törpe kisebbségét képezheti.

Turtsányi Pál tanuk előtt maga is őszintén bevallotta, hogy azért fogalmazták így meg az alapszabályokat, nehogy a vasuti munkások a számuknak megfelelő befolyásra tegyenek szert. A zsirondisták lapja pedig bevallotta, hogy a szövetség előkészítéséből a munkások szervezetét *szándékosan* zárták ki, pedig a mi alapszabálytervezetünket is ők kapták meg a minisztertől, hogy annak alapján dolgozzák ki szövetségük alapszabályait. Tehát ha már az okosság és a méltányosság nem követelte volna meg, hát a kötelességérzet bírhatta volna arra azt a famózus «előkészítő bizottságot», hogy a már működő vasutas-szervezet közreműködését biztosítsák maguknak.

De nem tették. Mást tettek: az egész *alamizna-szövetség nem egyéb, mint harc- és dac-szervezet a — munkások ellen*, és még azt kívánják, hogy a vasuti munkások maguk hajtsák fejüket az igába?

Ezt nem tesszük. Határozottan kijelentjük, hogy a szervezett vasuti munkásoknak az a szövetség nem kell.

Megcsináljuk mi a magunk szövetségét, amely független lesz, erős és bátor!

A szerkesztőség.

Az osztályharc.

Jean Jaurés, francia képviselő beszédéből.

Az én felfogásom szerint, elvtársaim, az osztályharc három elemből áll. Az első, az osztályharc alapja: egy pusztán ténynek a megállapítása. A kapitalista rendszer, az a rendszer, amelyben a termelési eszközök magántulajdont képeznek, az érdekeket is két csoportba osztja, amelyek egymással szükség szerűen és élesen ellentétesek. Az egyik oldalon állanak azok, akik a termelési eszközök fölött rendelkeznek és ezáltal abban a helyzetben vannak, hogy a többi embereknek törvényeket szabjanak. A másik oldalon viszont azok állnak, akiknek nincs egyéb vagyonuk, mint munkaerejük, amelyet csak a kapitalista-osztály birtokában levő termelési eszközök segítségével használhatnak ki. Ezek a proletárok a kapitalista-osztálynak ugyyszólván kényére-kedvére ki vannak szolgáltatva. Ezen két osztály, ezen két érdekcsoport között szüntelen harc folyik: a bér munkás bérét emelni akarja, a kapitalista nyomni akarja azt, a bér munkás ki akarja vinni és biztosítani szabadságát, a kapitalista ellenben folytonos függésben és alárendeltségben akarja őt tartani.

Ez az osztályharc első eleme. Az alaptény, mely az osztályharcot előidézi és megállapítja, a kapitalista tulajdonjog, a magántulajdon. És fontolják meg jól; miután itt a munkaeszközökről, tehát a szó teljes értelmében az «életeszközökről» van szó, egy szersz mind az emberek legfontosabb kérdése, létének alapja, a saját élete forog szóban. És ez okból az a harc, amely elvileg vagyonosokra és vagyontalanokra osztja a társadalmat, nem fölületes harc, hanem mélyen lehet, még az élet gyökeréig is.

Az osztályharchoz azonban több kell, mint ezen ellentéteknek, az érdekek ezen összeütközésének pusztán létezése. Ha a proletárok, a munkások nem jutottak volna arra a meggyőződésre, hogy egy más alapokon felépült társadalom is lehetséges, ha dacára annak, hogy letagadhatatlan az a függő viszony, amelyben a kapitalista-osztállyal szemben vannak és életük bizonytalansága, amely alatt sanyalódnak, nem ismerték volna fel egy új és igazságosabb társadalmi rend lehetőségét, ha azt hinnék és hihetnék, hogy a kapitalisztikus társadalmi rend szükség szerűen örökkön való — akkor ebbe a szükségszerűségbe idővel beletörödnének és lemondanának arról, hogy ellentálljanak az igazságtalanság és embertelenség rendszerének. Minden kísérletet e társadalmi rend megváltoztatására lehetetlennek tartanának.

Hogy tehát tényleg osztályharc keletkezzen, hogy az egész szervezett proletárság harcra keljen a kapitalizmus ellen, ahhoz nem elég a pusztán érdekellentét a kapitalisták és a munkások között. Ahhoz kell, hogy hozzájáruljon az, hogy a munkásság — a történelmi fejlődés törvényeire támaszkodva — egy új társadalmi rend létesítésére törekedjenek, amelyben a termelési eszközök birtoklása megszűnik kiváltság lenni, a termelési eszközök megszűnnek egyéni tulajdon lenni, hanem átmennek a társadalom tulajdonába, hogy azok, akik társadalmilag hasznos munkát végeznek, részt vegyenek a munka irányításában és a munka gyümölcseiben. Az érdekelteknek, a proletároknak tehát tisztába kell jönniök helyzetükkel, fel kell ismerniök, hogy — ha szabad úgy mondanom — már most különböző társadalmi rendszert képviselnek: az egyiket, a múltat, amely a magántulajdonon épült fel, és a másikat a jövőt, amely a proletárok közt létezik. Ezen két társadalmi rendszer harca a mai társadalmi rend méhében szükséges eleme az osztályharcnak.

Végül még egy harmadik feltételhez van az osztályharc köte. Ha a proletárságnak felszabadítására csak várnia kellene, ha azt remélhetné, hogy a kapitalisztikus társadalmat szocialisztikus társadalommá egy sem-

leges, pártatlan, az ellentétes érdekek fölött álló tekintély alakítja át, akkor nem kellene kezdet emelnie ügyének megvédésére. Ezt állítják, mint önök tudják, a keresztény-szocialisták; néhányan közülük elismerik a társadalomban rejlő osztályellentétet, de azt mondják a népnek: «Ne támadjatok ezen rendre, ne szervezkedjétek, létezik egy végtelen jószágú égi hatalom, az egyház hatalma, mely feltámasztja közölteket, a ti hozzájárulástok nélkül, a testvéri igazság és ember-szeretet birodalmát!» Ha a munkások ebben hinnének, ha átengednék magukat ezen felső hatalom vezetésének, akkor nem létezne osztályharc. Hasonlóképpen nem lehetne szó osztályharcról, ha a munkásság felszabadítását a kapitalista-osztálytól várhatná, ha azt remélhetné, hogy a kiváltságosak maguk követnék «az igazság intő szavát».

Önök tudják, elvtársaim és elvtársaim, hogy ama kor szocialistái, amelyet Marx és Engels az «utopisztikus szocializmus» korszakának nevezett, azt hitték, hogy felülről fogják felszabadítani a proletárságot. Owen Róbert, a nagy angol kommunista az úgynevezett Szent szövetségnek a bécsi kongresszuson egybegyűlt képviselőire apellált, hogy azok valósítsák meg a társadalmi igazságosságot. Fourier Károly, a nagy francia szocialista naponként meghatározott időben várta a lakásán annak a nagylelkű jótévőnek a megérkezését, aki rendelkezésére bocsátja az első szocialisztikus termelési csoport megalakításához szükséges pénzüsszeget. Azt remélte, hogy már ezen első fényes szocialista község példája elegendő lesz arra, hogy mind szélesebb körben terjessze az igazság alapján történő szervezkedést és az emberiséget felszabadítsa a kapitalizmus alól. Később Louis Blancs, egy más szempontból fogva fel a kérdést, azt hitte, hogy a burzsoázia maga szabadíthatja fel a proletárságot, ha az 1793-iki francia forradalom néhány elvéhez visszatér. A nagy francia forradalomról írt «A tíz év története» című művében fölszólítja a burzsoáziát, hogy vegye át a proletárság fölötti gyámságot és védnökséget.

Amíg a proletárság felszabadulását ilyeténképpen valamely védnöktől — lett legyen az földi vagy földöntúli természetű — várta, amíg más hatalomra számított, nem a saját hatalmára, más erőkre épített, nem a saját erejére, addig nem létezhetett osztályharc.

Az osztályharc azon a napon kezdődött, amidőn a proletárság, a múlt tapasztalatain okulva, felismerte, hogy üdvet nem várhatja mástól, csak a saját erejétől, csak a saját szervezkedésétől!

A rokkantbiztosítás.

A munkásvédelemnek egyik legfontosabb alkatrésze és a modern szociálpolitika sürgős követelménye a munkásoknak aggkor és rokkantság esetén való biztosítása. A művelt Nyugat államai több és kevesebb komolysággal nekiláttak e kérdés rendezésének s habár megingathatlan az a meggyőződésünk, hogy a mai tökéletes rendszer alapján felépült társadalomban a legmesszebbmenő rokkantbiztosítás is csak tuhézagos lehet és az aránylag legmagasabb rokkantségély is csak nevésséges alamizsna, mégis konstatálnunk kell, hogy egyes külföldi államok — nem jószántukból ugyan, hanem az öntudatos munkásszervezetek nyomása alatt — részletes törvényhozási intézkedésekkel rendszerezítették az állami rokkantbiztosítást.

Igen tanulságos ezen törvények közül a Németországban 1900 január 1-én életbelépett új rokkantbiztosítási törvény, melynek lényegesebb intézkedéseit alább közöljük.

Biztosításra kötelesek a betöltött 16 életévüktől kezdve: 1. mint előbb is a munkások, akik bér vagy fizetés ellenében vannak alkalmazva, 2. eltérőleg az előbb érvényben állott törvényes rendelkezésektől: a) magántanítók és magánnevelők, pld. házitanítók,

házitanítónők vagy nevelők és nevelőnők (a közszolgálatban álló tanítók által adott magánoktatás nem állapítja meg a biztosítási kötelezettséget; b) egyéb alkalmazottak, kiknek szolgálati tevékenysége főfoglalkozásukat képezi és pedig az a) és b) alattiak annyiban, amennyiben fizetés vagy bér mellett vannak alkalmazva s rendes évi keresetük 2000 márkánál*) nem több.

Az „egyéb alkalmazottak” fogalma alatt főképp nyilvános és magánfoglalkozásoknál, mindennemű üzletnél, ugyszintén a háztartásnál közepes állásokban alkalmazott hivatalnokok, elsősorban tehát a tulajdonképpeni irodai személyzet (küldeményezők, nyilvántartók, számadásvezetők), végső sorban pedig a magántitkárok, társalkodók, háztartásvezetők stb. értendők.

A Berlinben lakó összes biztosításra kötelezett egyének biztosítását a berlini tartományi biztosító-intézet, míg a Berlinen kívül lakókat a brandenburgi tartományi biztosító-intézet végzi. Meghatározott be- és kijelentések a biztosító intézetnél nincsenek, hanem a biztosításra kötelezett egyének már a törvény alapján tekintetnek biztosítottaknak és pedig amennyiben az illetők a korábbi rokkant és aggkorbiztosítási törvény hatálya alatt állottak, 1891. évi január hó 1-től kezdve, amennyiben pedig rájuk csak az új rokkantbiztosítási törvény állapította meg a biztosítási kötelezettséget, 1900. évi január hó 1-től kezdve.

A biztosítási járulékok fizetése megfelelő értékű bélyegekre a biztosítottak nyugtakönyveibe való felragasztása útján történik. A járulék minden hétre fizetendő, melyben az alkalmazott egyén a biztosítási kötelezettséget megállapító foglalkozásnál szolgálatot teljesített (járulékos hét). A járulékos hét a naptári hét hétfői napjával kezdődik. A járulékok fizetése (a bélyegjegyek bevásárlása) a munkaadónak kötelessége, jogosítva van azonban a munkaadó arra, hogy a járulékok felét az alkalmazott béréből a bérfizetésnél levonja. (Nálunk a betegsegélyző-járuléknak tudvalevőleg csak egyharmadát fizeti, ha fizeti, a munkaadó). A bélyegjegyeket a nyugtakönyvekbe szintén a munkaadó ragasztja fel. Bélyegeket az összes postahivatalok s ezenfelül a cégtáblákkal ismertté tett bélyegelőrusító-helyeken lehet kapni. A járulékok a bérfizetések alkalmával, tehát havonként, negyedévenként vagy egyébként fizetetik.

Az átlagos napibérosztályokba való besorolásnál a biztosított évi illetményeinek (késpénzfizetés és természetbeni járandóságok) összege irányadó. A törvény 5 berosztályt állapított meg; az elsőbe tartoznak azok, kiknek évi keresete a 350 márkát nem haladja meg, a másodikba azok, akik 350—550 márká, a harmadikba azok, akik 550—850 márká, a negyedikbe azok, akik 850—1150 márká évi keresettel bírnak, s végül az ötödikbe azok, akiknek évi keresete 1150 márkánál több. Annak a kérdésnek az elbírálásánál, hogy valamely biztosított melyik berosztályba tartozik, az alább említett kivételektől eltekintve, általában nem az illetőnek tényleges évi keresete vétetik figyelembe. A törvény szerint e tekintetben azoknál a biztosítottaknál, akik az 1892. évi április hó 12-én kelt betegsegélyezési törvény értelmében nem tagjai valamely betegsegélyző-pénztárnak — s ide főképp a cselédek és a házi alkalmazottak számítanak — évi kereset gyanánt annak az összegnek a 300-szorosa vétetik, melyet a magasabb közigazgatási hatóság a biztosított foglalkozási helyére nézve, a közönséges napszamosok, illetve napszamosnők átlagos napikereseteként általában megállapít, feltéve természetesen, hogy egyes kereseti ágakra nézve az évi keresmény összege más alapon, s illetve más összegben nem állapítatik meg. Berlinben ez alapon a férfi alkalmazottak évi keresménye 270-szer 300 = 810 márkában, a női alkalmazottak

évi keresménye 150-szer 300 = 450 márkában állapították meg, s így az előbbieket a III., az utóbbiak pedig a II. átlagos berosztályba vannak sorozva. A tanítók és nevelők, illetve a tanítónők és nevelőnők legalább a IV. osztályba soroztatnak, amennyiben pedig kimutattatik, hogy évi keresményük több, mint 1150 márká, az V. osztályba. Ha a munkaadó és az alkalmazott oly fix heti, havi, negyedévi vagy évi javadalmazásban állapodtak meg, melynek összege a fentiek szerint irányadó átlagos évi keresetet meghaladja, úgy a berosztályokba való besorolásnál ez az utóbbi tényleges javadalmazás az irányadó. A munkaadó és a biztosított megegyezhetnek egymással arra nézve, hogy az utóbbi magasabb napibérosztály szerint biztosíttassék, mint amilyen évi keresményének összege alapján irányadó. Minden berosztálybeli biztosítottak számára külön bélyegjegyek vannak forgalomba bocsátva és pedig, mint már előbb említettett, minden osztályban külön egyheti, külön kétheti és külön 13 heti járuléknak megfelelő értékűek. E bélyegyek ára az első osztályban 14, 28 és 182 pf.,* a második osztályban 20, 40 és 260 pf., a harmadik osztályban 24, 48 és 312 pf., a negyedik osztályban 30, 60 és 390 pf., s az ötödik osztályban 36, 72 és 468 pf.

A bélyegyek felragasztására szolgáló nyugtakönyvet általában a biztosított tartozik beszerezni. A nyugtakönyvet bélyeg- és költségmentesen az a rendőrhatalóság állítja ki, melynek területén a munkaadó lakik. Ha a biztosított a nyugtakönyvet kellő időben nem szerzi meg, annak kiállítása iránt a munkaadó is megteheti a kellő lépéseket ami a hátrányos következmények elkerülése érdekében a munkaadóra nézve ajánlatos is. Az első nyugtakönyv kérésénél a szolgálati könyv mellett alkalmazottakra nézve elégséges, ha a szolgálati könyvet felmutatják. A biztosított igazolására egyébként más bizonyítványok, pl. születési bizonyítvány, keresztelő-levél stb., szintén elégségesek. A nyugtakönyvek a kiállítás napjától számított két év alatt érvénytelenekké válnak, azok tehát kicserélés végett az illetékes hatóságnak bemutatandók. A kicserélésről szintén a biztosított tartozik gondoskodni.

Ez, főbb vonásaiban ecsetelve, az új német rokkantbiztosítás. Jó lesz ennek rendelkezéseit megjegyezni, mert szó van róla már huzamosabb idő óta, hogy a kereskedelmi minisztériumban a betegsegélyző-pénztárakról szóló törvény reformjával együtt a rokkantbiztosítás megvalósításának az eszméjével is foglalkoznak.

És megeshetik, hogy nálunk, a Pató Pálók és a szociálpolitikai porthintés országában egyszerre csak előállanak egy rokkantbiztosítási tervvel, amely bizonyára alapos kritikát fog maga ellen kihívni.

Nem árt, ha eleve készülünk erre a bírálatra!

Exul.

Az abbáziai munkás-szanatórium.

Vörös László kereskedelmi miniszter ur az államvasuti munkások emlékiratára ez évi augusztus hó 30-ról kezdve egy rendeletében a többi között a «betegsegélyezés» rovatában úgy intézkedik, hogy a tudóbetegek részére Abbáziában létesített szanatóriumba az államvasut betegsegélyző-pénztára egyelőre 10 beteget küldhet.

Dacára annak, hogy ezen rendelet kibocsátása óta szép kis idő telt el, az abbáziai munkás-szanatóriumban ez idő szerint vasutas még nem nyert elhelyezést. De bizunk abban, hogy ami késik, az nem mulik. Azért tehát nem végzek fölösleges munkát, ha e

* 1 = márká 1 korona 20 fillér.

* 1 márká = 100 pfennig, 10 pfennig = 12 fillér.

ap hasábjain a vasuti alkalmazottaknak szanatóriumunkról egyet-mást elmondok.

Hivatva van intézetünk elsősorban arra, hogy kivegye részét ama bátor harcából, melyet a modern orvostudomány folytat korunk nagy veszedelme, a tüdővész ellen. E lap olvasói előtt is ismeretes az orvostudomány azon fontos kijelentése, hogy ha a tüdővész idejekorán gondos kezelés alá kerül, meggyógyítható.

Melyek azok a gyógyhatányok, amelyek a délvidéki szanatóriumi kezelésnél oly fontos szerepet játszanak?

A meleg napsugár, a tiszta levegő és a jó táplálkozás.

Midőn mi a munkásembert kiragadjuk az ő nyomoruságos egészségtelen odujából és elhozzuk a délvidék napsugaras, ózondus, örökzöld tájékára, amidőn gondoskodunk arról, hogy a beteg munkás tiszta szobában, tiszta ágyban elhelyezést nyerjen, ahova egyrészt a tengerfelőli aranytiszta levegő, másrészt a Monte-Maggoire pompás hegyi levegője tödult be és járja át beteg tüdejét; és ha még ezenfelül arról is gondoskodás történik, hogy a beteg intenzívebb táplálkozás által testi erejében gyarapodjék és ezáltal az ő szervezete ellenállóképessé tétessék: akkor meg is feleltünk azon követelményeknek, melyek a tudóvész gyógyításánál főszerepet játszanak.

Már intézetünk rövid fennállása azon meggyőződést érte meg bennünk, hogy ezen intézmény nemcsak egészségügyi szempontból bir nagy fontossággal, hanem szociálpolitikai szempontból is nemkevesbbé becsülendő meg. Mert nem lélekemelő-e az a gondolat, hogy egy elveszettnek hitt beteg embernek visszaadhatjuk munkaképességét, visszaadhatjuk családjának és annak a munkástársadalomnak, amelyből betegsége miatt kidőlt!

De nemcsak kizárólag a légzőszervek megbetegedései azok, amelyek a báziai szanatóriumunkban gyógyulásra vezetnek, hanem súlyosabb betegségek után fellépő testi elgyengülés (tüdőgyulladás, mellhártyagyulladás, lázzal járó különféle megbetegedések) idegbajok különböző fajtái, szívbetegek, gyomorbajok stb.

Nem akarom az olvasókat az ilyenkor szokásos statisztikai adatokkal untatni, hanem mondhatom azt, hogy az eddig elért fényes eredmények feljogosítanak azon feltevésre, hogy a szenvedő munkásságnak a délvidéki és tengerparti szanatóriumok a jövőben még nagy szolgálatot fognak tenni.

Minden vasuti alkalmazottnak tehát örömmel kellett tudomásul vennie a miniszter rendeletének azon passzusát, amelyben a betegsegélyző-pénztár igazgatóságát utasítja, hogy az abbáziai szanatóriumba üdülésre szoruló tagjai közül egyelőre tizet elküldhet. A pénztári orvosok feladata lesz most már gondos körültekintéssel beteg-anyagukból kiválogatni azokat a szenvedő munkásokat, kik erre igazán rászorultak.

Abbázia, 1905 okt. 10.

Dr. Glück József.

*

Készséggel leadjuk dr. Glück József levelét, mert bár lelkesen dicséri azt a szanatóriumot, amelynek ő is orvosa, világos, hogy ez a dicséret teljesen önzetlen és az elért gyógyeredmények által a közérdekessege is igazolt és csak hasznát láthatják a vasuti alkalmazottak, ha odaötrekednek, hogy aki rászorult, kiküldessék a tüdőbetegek abbáziai szanatóriumába.

A miniszternek az a rendelete, hogy a Máv. betegpénztár tiz tüdőbajos tagja kaphat öt elhelyezést, sajnos, még mindig csak papíron van meg. Végrehajtásáról egy szót sem hallottunk. Nincsen talán a betegpénztárunk 80,000 tagja között egy sem, akinek szüksége volna a szanatóriumra? Ez képtelenség. Vagy talán a betegbénztári igazgatóság van más véleményen, mint a miniszter? Hiszen akkor a miniszter rendelete egy kapa dohányt sem ér!

Vagy pedig hónapokig, évekig akarják húzni ezt az ügyet is? Gondunk lesz rá, hogy kötelességteljesítésre szorítjuk a betegsegélyző-pénztárt!

A szerkesztőség.

LEVELEZÉS.

Budapest. (Gáztöltők sorsa a k. p. u.-n.)
A Máv. keleti pályaudvar gáztöltői keserves panaszára hívjuk fel az igazgatóság figyelmét. Ők ugyanis 24 órát töltenek munkában 1890 kezdetétől és egyideig meg is kapták a fizetésüket, a teljes 24 óra bért. Azonban 1900. év szeptember 26-tól megvonták tőlük a 4 órát, csak 20 óra van fizetve, bár 24 órát kell dolgozniok éjjel úgy, mint nappal. Ennek következtében most már öt év óta nincs fizetve óradijuk. Minden egyes gáztöltő évente 200—230 korót veszített óradijakban, már most hat töltő ez 5 év óta 6474 koronát nélkülöz, bár a 24 órai munkát el kell végezniök. Már többször rimázkodva kérték óradijuk visszaállítását, de ez eredménytelen maradt. Hogy miért vonták meg tőlük az órákat, erre még választ sem kaptak. És ha már óradijukat megvonták, miért kell mégis 24 órát dolgozniok? És miért nem osztják úgy be a munkát, hogy ne kellene minden 24 órában 4 órát ingyen dolgozni. Ugyis elég fárasztó munkát végeznek. Rossz időben úgy, mint jóban, éjjel úgy, mint nappal, életük veszélyeztetésével és e hosszú 5 év óta óradijuk levonása ellenében csekély 20 fillér béremelésben részesültek. Ezzel szemben itt a nyugbér-levonás és a drágaság, jön a tél, ruhahiány, nélkülözhetlen kiadások, de miből. Mennyivel több volna a fizetésük, ha megkapták a 4 óráért a díjukat, amire rá is szolgálnak? A gazdag és hatalmas Máv. csak nem akarja továbbra is megrabolni szegény alkalmazottait?

Szolnok. Hogy egyes műhelyekben a munkások egészségét mennyire tekintik, példára a szolnoki műhely V. osztálya. A műhely közepén ugyanis a tolópadról rakják át a kocsikat az egyes vágányokra. Ezt a tolópadot előírás szerint kokszzsal kellene fűteni, tekintettel arra, hogy zárt helyiségben történik a fűtés. Itt azonban a műhelyfőnökség egyenest tulteszi magát ezen a egyszerűen az udvaron átázott vizes fával történik a tolópad fűtése.

Elképzelhető egy ilyen zárt helyen, ha egy gépet fával fűtenek, mily iszonyu füst van s ezen helyiségben száz és száz munkás dolgozzék. De ez nem csak az egyedüli baj.

Más műhelyekben, ott, ahol kokszzsal fűtenek, van legalább 2—3 kémény. T. i. van egy kémény a rendes állóhelyen a gépnek s van egy ott, ahol a kimeneti kocsikat szokták a gőzfűtés vagy Westing-fék miatt kipróbálni. Szóval olyan helyeken, ahol a tolópad rendszeren huzamosabb ideig szokott állni. Itt a szolnoki műhely V. osztályában, tekintettel arra, hogy fával fűtenek, szükséges lenne legalább is 3 kémény, amelyik a műhelyből a füstöt kihuzná. Mert pld. az az egy kémény a műhely déli oldalán van, de mi van akkor, ha udvari tolatás van, amikor a gép egész nap az északi oldalon áll, ahol kémény nincs. Azt hisszük, egy kis jóakarattal a műhelyfőnök ur segíthetne ezen.

Szerkesztői üzenetek.

Cameral, Moravica. Hogyha Ön 5 hóig megszerkeztette a Máv.-nál a szolgálatot, akkor nem számítják be az eltöltött időt. Azonban, ha a befizetett összeget visszakéri, a miniszteri rendelet értelmében különös méltánylást érdemlő esetekben kiadják a befizetett összeget.

B.-Csaba. Ha áthelyezését kéri, a nyugbérpénztári felvételi jegyét nem kell mellékelni, csak a kérvényben feltüntetni, mennyi ideje van a Máv.-nál. Ha áthelyezik, akkor felmutatja az igazolványt s ezt az időt Önnek beszámítják. Megjegyezzük azonban, hogy áthelyezését okvetlen szolgálati uton

kérje. Második kérésére vonatkozólag megjegyezzük, hogy mi minden szolgálati ággal foglalkozunk s ezt megmutatja a miniszterhez benyújtott emlékiratunk is.

R. J. Kolozsvár. Miután a Vasutasok Lapja hasból csinált szerkesztői üzenetet intézett az ön címére, engedje meg, hogy mi ugyanazt megcselekedjük.

Mi is olvastuk a zsirondisták lapjában azt a cikket, amely *Tomschik* kartársunk beszédjét lopkodja. Ez pompás alkalmul fog nekünk szolgálni arra, hogy bebizonyítsuk, hogy a zsirondisták csálnak, hamisítanak, jezsuiták, politikai hamispénzverők... Akar még többet?

Bizalmiférfi, Érsekújvár. Hígyje el, nem olyan veszélyes a dolog, amilyennek messziről látszik. Hiszen tudja, hogy az üres skatulya jobban zörög, mint a teli. Csak dolgozzanak és szervezkedjenek nyugodtan, mi őrt állunk és nem engedjük, hogy azok a nyomorult fráterek lábbal tiporják a vasuti ősszmunkásság érdekeit.

K. Temesvár. Abba nem szólunk bele, hogy egynéhányan résztvettek azon a gyűlésen. Azt véggezzék el a saját politikai meggyőződésükkel és lelkiismeretükkel. Csak azt követeljük meg, hogy a helyzetünk javításáért folytatott nagy küzdelemben összetartsanak, szilárdan, mint az acél. És, tudjuk, itt önkre is számíthatunk.

Északi főműhely. (Nemo.) Ne haragudjon, hogy óhaja ellenére lekötöljük levelét. Olyan igaz és őszinte, olyan meleg és meggyőződétt érzés nyilatkozik meg benne, hogy kár lett volna munkástársaink elől megvonni. Tehát ismétljük: ne vegye rossz néven.

A fegyelmi bíróságot még sehol sem alakították meg. Előbb a Máv. igazgatósága dolgozza ki a megfelelő szabályokat. Ugy látszik, nem tartja sürgősnek a dolgot. Sürgősebb neki a Turtsányi—Breuerékkel való puszi-pajtáskodás. Majd megsürgöttük mi a dolgot. Ha lud, legyen kövér.

Debrecen, Pécs, Zágráb. A szép, bátor és nemes szavakért fogadják köszönetünket. Igazán gyönyörűséggel olvastuk; kár, hogy lapunk szűk terjedelme miatt nem közölhetjük őket — egynek kivételével — le szóról-szóra. Tudjuk, hogy ti derék küzdőtársaink vagytok, tudjuk, hogy közületek egy sem akad, aki cserben hagyja azt a zászlót, amelyre: jog és kenyér van írva. Tudjuk, hogy velünk éreztek, velünk harcoltok, egyek vagytok velünk szívből és lélekben. Szeretettel és büszkeséggel ölelünk benneteket.

Szombathely. A helyreigazítás és a levelezés a jövő számban jöhet csak anyag felhalmozódás következtében.

A Magyar Vasutas megjelen minden hét péntekjén. Szerkesztősége és kiadóhivatala Budapest, VII., Csömöri-ut 28. szám, ahova minden-nemü levelezés és egyéb küldemény intézendő.

Előfizetési feltételek:

Egy óra frt —.40 (K —.80)
Negyedévre frt 1.20 (K 2.40)
Félévre frt 2.40 (K 4.80)

Minden összeköttetésünket a legnagyobb titokban tartjuk. Ha valaki — bármi okból — nem akarja, hogy lapunk az ő nevére járjon, bármilyen más címre is előfizethet.

Felelős szerkesztő: Farkas Izor.

Laptulajdonos: A magyar vasutas-szervezet.

Biraucz Döme könyvnyomdája Budapesten, VII., Amazon-u. 6—8

Cimbalmok,

legújabb modellűek, kitűnő zongora-hanguak, dupla acél-szerkezetűek készülnek saját műhelyemben; részlettítésre és kölcsönképpen is kapható

AZ ÖNTANULASI
CIMBALOM-ISKOLA

amelyből megtanulhat mindenki magánosan, tanító nélkül alaposan kottából cimbalmozni. Kapható 10 koronáért

KOVÁCS JÁNOS okl. cimbalomtanárnál

7 Budapest, Erzsébet-körut 5.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

